

ĐỀ 8

1. Tìm cặp từ trái nghĩa trong các thành ngữ , tục ngữ sau:
 - a) én bay thấp mưa ngập bờ ao, én bay ca mưa rào lại tạnh.
 - b) Việc nhà thì nhác, việc chú bác thì siêng.
 - c) Khôn nhà đại chợ.
 - d) đi hỏi già về nhà hỏi trẻ.
 - e) Một miếng khi đói bằng một gói khi no.
2. Tìm từ trái nghĩa trong các câu thơ dưới đây. Thử phân tích tác dụng của một cặp từ trái nghĩa tìm được:
 - a) Lưng núi thì to mà lưng mẹ thì nhỏ
Em ngủ ngoan đừng làm mẹ mỏi
Mặt trời của bắp thì nằm trên đồi
Mặt trời của mẹ em nằm trên lưng.
(Nguyễn Khoa Điềm)
 - b) Tôi đi lính, lâu không về quê ngoại
Dòng sông xưa vẫn bên lở bên bồi
Khi tôi biết thương bà thì đã muộn
Bà chỉ còn là một nắm cỏ thôi.
(Nguyễn Duy)
 - c) Chị buồn nhớ những ngày qua
Em vui nghĩ những ngày xa đang gần.
 - d) Già từ năm cũ băng khuâng
Đã nghe xuân mới băng khuâng lạ thường
3. Tả vẻ đẹp của rừng mơ ở Hương Sơn (Hà Tây), trong bài **Rừng mơ** của nhà thơ Trần Lê Văn có đoạn viết:

*Rừng mơ ôm lấy núi
Mây trắng động thành hoa
Gió chiều đông gợn gợn
Hương bay gần bay xa...*

Hãy ghi lại cảm xúc của em khi đọc đoạn thơ trên.

4. Trong các câu dưới đây có lỗi chính tả hay không?

Tôi ngắt một chiếc lá thả xuống giòng nước. Một chú nhái bén tí sứa như phục sẵn từ bao giờ nhảy phóc lên ngồi trồm trệ trên đó. Chieecslas thoáng chòng chành , rồi lạng lẽ xuôi giòng.

5. Tả một vườn rau hoặc một vườn hoa gần nơi em ở (hoặc nơi em có dịp đến thăm)

Đề 9.

1. Tìm các từ đồng âm và phân biệt nghĩa của chúng.

- a) - Cái nhẫn bằng bạc.
 - Đồng bạc trắng hoa xoè
 - Cờ bạc là bác thàng bần.
 - Ông Ba tóc đã bạc.
 - Đùng xanh như lá, bạc như vôi.
 - Cí quạt máy này phải thay bạc.
- b) - Cây đàn ghi ta
 - Vừa đàn vừa hát.
 - Lập đàn để tế lễ.
 - Bước lên diễn đàn.
 - Đàn chim tránh rét trở về.
 - Đàn thóc ra phơi.

2. Đọc các cụm từ sau chú ý từ in đậm.

- a) **Sao** trên trời có khi mờ khi tỏ.
- b) **Sao** lá đơn này thành ba bản.
- c) **Sao** tấm chè.
- d) **Sao** ngôi lâu thế?
- e) Đồng lúa mượt mà **sao**!

Nghĩa của từ **sao** được nói tới dưới đây phù hợp với từ **sao** trong cụm từ nào câu nào ở trên?

- Chép lại hoặc tạo ra bản khác theo đúng bản chính.
- Tắm một chất nào đó rồi sấy khô.
- Nêu thắc mắc, không biết rõ nguyên nhân.
- Nhấn mạnh mức độ làm ngạc nhiên, thán phục.
- Các thiên thể trong vũ trụ.

3. Trong bài **Hoàng hôn trên sông Hương** (tiếng việt 5. tập 1) có đoạn tả cảnh như sau:

Phía bên sông, xóm Côn Hén nấu cơm chiều, thả khói nghi ngút cả một vùng tre trúc. Đâu đó, từ sau khúc quanh vắng lặng của dòng sông, tiếng lanh canh của thuyền chài gỡ những mẻ cá cuối cùng truyền đi trên mặt nước, khiến mặt sông nghe như rộng hơn...

(Theo Hoàng Phủ Ngọc Tường)

Em hãy cho biết: Đoạn văn trên có những hình ảnh và âm thanh nào có sức gợi tả sinh động? Gợi tả được điều gì?

4. Hai câu dưới đây có lỗi về chính tả, về cách diễn đạt hay không?

- a) Sau khi thi đỗ, bố tôi cho tôi một chiếc đồng hồ.
- b) Các bạn ấy vừa làm việc vừa truyện trò vui vẻ.

5. Tả ngôi trường có những cảnh vật đã từng gắn bó với em trong những ngày thơ ấu.

Đề 11

1. Ở từng chỗ trống dưới đây, có thể điền tiếng, chữ gì bắt đầu bằng :

a) ch / tr

- Mẹ.....tiền mua cân.....cá
- Bà thường kể.....đời xưa, nhất là.....cổ tích
- Gầnrồi mà anh ấy vẫn.....ngủ dậy

b) d / gi

- Nó...rất kĩ, không để lại.....gì
- Đồng hồ đã được lên.....mà kim..... vẫn không hoạt động
- Ông tớ mua một đôi giàyvà một ít đồ.....dụng

2. a) Viết lại cho rõ nội dung từng câu dưới đây (có thể thêm một vài từ)

- Vui tôi tôi tôi

- Trúng bác bác bác

b) Mỗi câu dưới đây có mấy cách hiểu? Hãy diễn đạt lại cho rõ nghĩa từng cách hiểu ấy (có thể thêm một vài từ):

- Mời các anh chị ngồi vào bàn

- Đem các về kho !

3. Kết thúc bài thơ Tiếng vọng nhà thơ Nguyễn Quang Thiều viết:

Đêm đêm tôi vừa chợp mắt

Cánh cửa lại rung lên tiếng đập cánh

Những quả trứng lại lăn vào giấc ngủ

Tiếng lăn như đá lửa trên ngàn

Đoạn thơ cho thấy những hình ảnh nào đã để lại ấn tượng sâu sắc trong tâm trí tác giả, Vì sao như vậy?

4. Trong câu dưới đây, có lỗi chính tả hay không?

a) Thịt mỡ, dưa hành, câu đối đỏ

Cây lê, tròng pháo, bánh trưng xanh.

b) Lang Liêu chọn thứ gạo nếp thơm lừng, lấy đậu xanh, thịt lợn làm nhân, dùng lá giong trong vườn trùm lại thành cái bánh hình vuông.

5. Tả cảnh nơi em ở (hoặc nơi em đã đến) gắn với một mùa trong năm (xuân, hạ, thu, đông, hoặc mùa khô, mùa mưa)

Đề 12

1. Trong những câu nào dưới đây, các từ **sườn**, **tai** mang nghĩa gốc, và trong những câu nào chúng mang nghĩa chuyển:

- a) Sườn: - Nó hích vào sườn tôi
- Con đèo chạy ngang sườn núi
- Tôi đi qua phía sườn nhà
- Dựa vào sườn của bản báo cáo...
- b) Tai: - Đó là điều mà tôi mắt thấy tai nghe
- Chiếc cối xay lúa cũng có hai tai rất điệu
- Đến cả cái ấm, cái chén cũng có tai

2. Với mỗi nghĩa dưới đây của từ chạy, hãy đặt một câu:

- a) Đòi chỗ bằng chân với tốc độ cao
(VD: ở cự ly chạy 100m, chị ấy luôn dẫn đầu)
- b) Tìm kiếm (VD: chạy tiền)
- c) Trốn tránh (VD: chạy giặc)
- d) Vận hành, hoạt động (VD: máy chạy)
- e) Vận chuyển (VD: chạy thóc vào kho)

3. Trong bài Mùa thảo quả, nhà văn Ma Văn Kháng tả hương thơm trong rừng thảo quả như sau:

 Gió tây lướt thướt bay qua rừng, quyến hương thảo quả đi, rải theo triền núi, đưa hương thảo quả ngọt lựng, thơm nồng vào những thôn xóm Chin San. Gió thơm. Cây cỏ thơm. Đất trời thơm. Người đi từ rừng thảo quả về, hương thơm đậm ủ ấp trong từng nếp áo, nếp khăn.

 Hãy nêu nhận xét về cách dùng từ, đặt câu nhằm nhấn mạnh hương thơm của thảo quả chín trong đoạn văn trên.

4. Chỉ ra từ dùng sai trong câu dưới đây và sửa lại cho đúng:

Trong năm học vừa qua, bạn Cường có một số yếu điểm cần phải khắc phục.

5. Tả một cụ già mà em yêu mến và kính trọng.

Đề 13

1. Xác định nghĩa của các từ in đậm trong các cụm từ, câu dưới đây, rồi phân các nghĩa ấy thành hai loại: nghĩa gốc, nghĩa chuyển.

- a) Lá : - Lá bàng đang đỏ ngọn cây
- Lá khoai anh ngỗ lá sen
- Lá cờ căng lên vì ngược gió
- Cầm lá thư này lòng hướng vô Nam
- b) Quả : - Quả dứa- đàn lợn con nằm trên cao
- Quả cau nho nhỏ ; cái vỏ vân vân
- Trăng tròn như quả bóng
- Quả đất là ngôi nhà chung của chúng ta
- Quả hồng như thể quả tim giữa đời

2. Tìm từ có thể thay thế từ mỗi trong các câu sau:

- Mũi thuyền
- mũi súng
- mũi đất
- mũi quân bên trái đang thừa thắng xốc tới
- tiêm ba mũi

3. Tìm lỗi dùng từ trong từng câu dưới đây rồi sửa lại:

- a) *Em đọc to tát, rõ ràng, trôi chảy.*
b) *Những cánh tay rào rào giờ lên.*
c) *Ba tiếng trống đổ hồi đều đặn.*

4. Trong bài **Mặt trời xanh của tôi**, nhà thơ Nguyễn Viết Bình có viết:

*Rừng cọ ơi! Rừng cọ!
Lá đẹp, lá ngời ngời
Tôi yêu thương vẫn gọi
Mặt trời xanh của tôi.*

Theo em, khổ thơ trên đã bộc lộ tình cảm của tác giả đối với rừng cọ quê hương như thế nào?

5. Tả cô giáo (thầy giáo) đã dạy em trong những năm học trước.

Đề 14

1. Xác định chức năng ngữ pháp (làm chủ ngữ, vị ngữ, bổ ngữ, định ngữ) của đại từ **tôi** trong từng câu dưới đây:

a) *Đơn vị đi qua tôi ngoài đầu nhìn lại*

Mưa đầy trời nhưng lòng tôi ấm mãi

b) *Đây là quyển sách của tôi*

c) *Cả nhà rất yêu quý tôi*

d) *Người về đích sớm nhất trong cuộc thi chạy việt dã hôm ấy là tôi*

2. Tìm đại từ trong câu sau:

Việc gì tôi cũng làm, đi đâu tôi cũng đi, bao giờ tôi cũng sẵn sàng

3. Câu sau có mấy cách hiểu:

Xe không được rẽ trái.

4. Kết thúc bài thơ **Hành trình của bà ông**, nhà thơ Nguyễn Đức Mậu viết:

Bây ông giữ hộ cho người

Những mùa hoa đã tàn phai tháng ngày

Qua hai dòng thơ trên, em hiểu được công việc của bà ông có ý nghĩa gì đẹp đẽ?

5. Tả một người bạn mà em thấy gần gũi, thân thiết và quý mến.
